

Οικολογία

Του Κ.ΣΤ. ΤΣΙΠΗΡΑ
ΟΙΚΟ-ΧΩΡΟΤΑΚΤΗ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ

ΧΡΟΝΙΑ τώρα ο ελληνικός λαός μολιάζεται, συστηματικά, από τους εκάστοτε κυβερνήτες του, με μια σειρά από μύθους, που αν μη τι άλλο, τη στιγμή που δεν μπορούν (ή δεν θέλουν!) να επιλύσουν τα βασικά βιωτικά και αναπτυξιακά σχέδια της χώρας μας, καλλιεργούν την ψευδαίσθηση, ότι κάτι επιτέλους μπορεί να γίνει και σ' αυτόν τον τόπο, κάτι που να τον κάνει να προοδεύσει, να αλλάξει, να πάει μπροστά.

Και αυτό το κάτι είναι συνήθως ένα μεγαλόπνοο τεχνικό έργο, αμοιβολής απόδοσης ή και επίδοσης, που έρχεται κάθε φορά να ενισχύσει την καλλιέργεια του μύθου, να προεκτείνει στο μέλλον τις ελπίδες, για κάποιο είδος ανάπτυξης και να εκτονώσει τη λαϊκή απαίτηση για κοινωνική πρόοδο και ποιότητα ζωής...

Στον αγροτικό χώρο, ο μύθος καλλιεργείται με μια σειρά έργα υέργειας και υλόγεια (βλέπε μετρό!) που συχνά χαρακτηρίζονται από γιγαντισμό και έλλειψη ανθρώπινης διάστασης, απουσία περιβαλλοντολογικής ευαισθησίας στον σχεδιασμό τους και, σχεδόν πάντα, από αλόγιστη διασπατάλη του δημόσιου χρήματος και από έλλειψη εναλλακτικών αναζητήσεων στην εφαρμογή τους.

Στην ύπαιθρο χώρα, αναπτυσσόμενη ή λησμονημένη, τα έργα αυτά συνοδεύονται, δυστυχώς, και από την έλλειψη ΟΙΚΟ-ΛΟΓΙΚΗΣ διάστασης στον προγραμματισμό τους και την παντελή απουσία μιας πραγματικής, εναλλακτικής αναπτυξιακής πολιτικής.

Μιας εναλλακτικής πολιτικής, που θα ετανε, σταδιακά, στην άρση των ενδο- και δια-περιφερειακών ανισοτήτων και μέσα από αυτήν, πιθανά στο ξεπερασμό της μεγαλύτερης, ίσως, οικολογικής κρίσης που μαστίζει την Ελλάδα: την ανισοκατανομή των ανθρώπινων πόρων και δραστηριοτήτων και την πόλωση μεταξύ κέντρου και περιφέρειας. (Μιας πολιτικής, που θα έπαυε, πιθανά, τη θεώρηση του ελλαδικού χώρου, σαν μιας τρισδιάστατης γεωγραφικής έννοιας και θα οδηγούσε στην αντιμετώπισή του σαν ενεργού οικοσυστήματος...)

ΤΡΑΝΤΑΧΤΟ παράδειγμα αυτής της πολιτικής, της καλλιέργειας αναπτυξιακών μύθων, για λόγους πολιτικούς και μόνον, είναι και ο «άπαξ του χρόνου» επαναδιατυπωμένος μύθος της ΕΚΤΡΟΠΗΣ του ΑΧΕΛΩΟΥ, που χρησιμοποιείται ακόμα περισσότερο, όσο πλησιάζουν οι εκλογές, στο προεκλογικό σπλοστάσιο των μεγάλων κομμάτων.

Ενας αναπτυξιακός μύθος, που ενώ έντεχνα παρουσιάζεται σαν μία ιδέα του κυβερνώντος κόμματος, (και χωρίς να είναι, στην πραγματικότητα, τίποτα άλλο παρά μία ιδέα των αρχών της δεκαετίας του 60), βρίσκεται τη συνολική αποδοχή των μεγάλων κομμάτων του σημερινού Κοινοβουλίου. (Σπάνια, απ' όσον θυμάμαι, έχουν συμπίσει τόσο πολύ οι απόψεις της Ν.Δ., του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και του Κ.Κ.Ε σε ένα θέμα, όσο εκείνο της εκτροπής του ΑΧΕΛΩΟΥ...)

Το μεγαλόπνοο της ιδέας, η οποία (παρά τη δεδηλωμένη αντίθεση της Ε.Ο.Κ.), χρησιμοποιείται μυθολογικά, για την εξασφάλιση των ψήφων των παλαιών εκτελεστικών του θεσπιακού κάμπου, φαίνεται να συγκινεί το πανελλήνιο, καθώς προβλέπεται, όπως είχε πέσει διατυπωθεί από τη πρωθυπουργικά χείρη, η «μετατροπή της Θεσσαλίας σε ένα είδος ΕΛΒΕΤΙΚΟΥ παράδεισου, σε ένα είδος Λανίας του Νότου».

Και αυτό, φυσικά, με τη μέση της ΕΚΤΡΟΠΗΣ του δεύτερου σε μήκος και σε σπουδαιότητα ποταμού της Ελλάδας, ανάπτυξη της γεωργίας και την εκμετάλλευση των υδροπημάτων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας!

Αν εξετάσει, κανείς, το τεράστιο αυτό έργο από καθαρά τεχνικο-οικολογική, άποψη μπορεί να αποκαλύψει αρκετά υπέρ και αρκετά κατά, που επικεντρώνονται κυρίως στο κόστος του έργου και στην έντονη οικισμικότητα της περιοχής.

1987: Ο τότε υπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Κουλουμπής εζηγεί στον Πρωθυπουργό και το υπουργικό κλιμάκιο το έργο της εκτροπής

Η εκτροπή του Αχελώου και η εκτροπή των μύθων

νομική, άποψη μπορεί να αποκαλύψει αρκετά υπέρ και αρκετά κατά, που επικεντρώνονται κυρίως στο κόστος του έργου και στην έντονη οικισμικότητα της περιοχής.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ, όμως, και άλλες σημαντικές παράμετροι, οι οικολογικές, που δεν αποτιμώνται σε χρήμα, σε κιά ή σε κιλοβατώρες και οι οποίες ελάχιστα ή και καθόλου δεν εληφθησαν υπ' όψη (παρ' όλες τις προσπάθειες για κάποια «ελεγχόμενων αποτελεσμάτων» μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων)

Και πρώτα-πρώτα, τα ίδια τα έργα της εκτροπής του ΑΧΕΛΩΟΥ, θα απαιτήσουν μια σειρά από μεγάλα τεχνικά έργα, που θα καταστρέψουν το περιβάλλον και τη ζωή, σε μιά από τις ωραιότερες σε ουσιακές ομορφές περιοχές της Ελλάδας, τη Νότια ΠΙΝΔΟ και θα οδηγήσουν στον οριστικό μαρασμό τα ήδη λησμονημένα, σε κάθε σχεδιασμό, χωριά της περιοχής.

Η οικολογική υποβάθμιση του ελληνικού χώρου συμβαδίζει λοιπόν με τη χώρο-αναπτυξιακή ιδεολογία του σύγχρονου νεο-ελληνικού κράτους, που ευθύνεται για την συρρίκνωση της περιφέρειας και την κάμψη των λαϊκο-οικολογικών ανιστάσεων που αυτή η τελευταία κατάσταση δημιουργήσει, ανά τους αιώνες, διαχειριζόμενη, με τρόπο αξιοθαύμαστο τις ζώνες υψηλής περιβαλλοντολογικής σημασίας, όπως η Νότια Πίνδος. (Με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα την εναλλαγή των χρήσεων της γης, τις επιλεκτικές υ-

λοτομίες, τη νομαδική κτηνοτροφία, κλπ.)

Η ΛΥΣΗ ενός από τα σπουδαιότερα ελληνικά οικολογικά προβλήματα βρίσκεται στην περιφέρεια και, δυστυχώς, η μυθολογική ανάπτυξη της Θεσσαλίας δεν είναι ούτε ισοποση, ούτε ισότοπη, καθώς θα γίνει σε βάρος της

«Πολυδάπανο έργο, με αμφισβητήσιμη απόδοση - Έργο που δεν έπρεπε να ξεκινήσει...»

Κέντρο-Δυτικής Ελλάδας, αφού το γλυκό νερό στο δέλτα του ΑΧΕΛΩΟΥ, (κοντά στα Νιοχώρι Μεσολογίου), θα μειωθεί σε σχέση με το αλμυρό νερό της θάλασσας, και οι σημαντικοί, από κάθε άποψη βιότοποι και ιχθυοτόποι της περιοχής αυτής, θα καταδικασθούν σε οριστική καταστροφή.

Ας κάνει προσπάθειες, σήμερα, το ελληνικό κράτος, να πείσει τους Αι-

τωλο Ακαρινίτες, ότι έστω κάποια ποσότητα νερού θα εξακολουθήσει να διοχετεύεται προς τη Δυτ. Ελλάδα. Φτάνει να πάει κανείς, κοντά στη Βοβούσα, του Ν. Ιωαννίνων, για να δει την «κατάντια» του ποταμού ΑΩΟΥ, μετά την κατασκευή των οργάνων από τη Δ.Ε.Η., για να αρχίσει να ανησυχεί.

● **Και τι να πει κανείς**, για την αλλαγή του μικρο κλίματος, που θα σημειωθεί στην περιοχή, αφού οι τεχνητές λίμνες παρουσιάζουν διασπορικό βαθμό ανάκλασης στις ακτινοβολίες από τον ουρανό, με απρόβλεπτες συνέπειες τόσο για τη γεωργική παραγωγή, όσο και για την ίδια τη ζωή των κατοίκων.

● **Και τι να πει κανείς**, για την ίδια τη Θεσσαλία και την υποβιθισμένη ανάπτυξη της γεωργίας της, που θα γιγαντωθεί, που θα βασισθεί στις μονο-καλλιέργειες (αλήθεια, ποια αγορά θα απορροφήσει το πλεόνασμα προϊόντων που θα προκύψει), με την ολοένα και αυξανόμενη χρήση οξοοαρμάκων και χημικών λιπασμάτων, που μολύνουν τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα, κολόκληρη την τροχιακή αλυσίδα και σε τελευταία α νάλυση την ίδια μας τη ζωή!

● **Και τι να πει κανείς**, για την υποβιθισμένη αύξηση σε κιλοβατώρες του ενεργειακού μας ισοζυγίου, όταν αυτή θα χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των, πολλές φορές, άχρηστων καταναλωτικών αναγκών των κατοίκων των μεγάλων αστικών κέντρων, όταν θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν χωριά στα Άγρια και στα Τζουμέρκα, χωρίς ηλεκτρικό;

● **Και τι να πει κανείς**, τέλος, για την

καταστροφή σημαντικών βιότοπων της ελληνικής πανίδας, που βρίσκονται κάτω από τον κύριο δυτικό μεταναστευτικό άξονα πολλών πουλιών ή που αποτελούν σημαντικά κατασφύγια για την άγρια ούση;

Μία στρατηγική ανάπτυξης για τον ελληνικό χώρο, με οικολογική προοπτική, θα έπρεπε να τείνει στην θωράκιση του χώρου σαν οικοσυστήματος, στην άρση των περιφερειακών ανισοτήτων, στην απελευθέρωση του υποβαθμισμένου περιβάλλοντος, στον περιορισμό της καταναλώσεως, στην, κάτω από όρους οικολογικούς για το περιβάλλον, ανάπτυξη της γεωργίας και του τουρισμού και στην επιδίωξη για ποιότητα ζωής.

Και το έργο, δυστυχώς, της εκτροπής του ΑΧΕΛΩΟΥ, δεν προσφέρει τίποτα από όλα αυτά, στη χώρα μας. (Πέρα από την προβολή ενός αναπτυξιακού μύθου, που θέλει την Ελλάδα να επλύνει, ως δια μαγίας, τα προβλήματά της.)

Προσωπική μου γνώμη είναι, ότι η εκτροπή του Αχελώου, έργο πολυδάπανο και αμφισβητήσιμης απόδοσης, δεν πρέπει να γίνει. Η Θεσσαλία, που σήμερα σπαταλά το υδατικό της δυναμικό εξακολουθώντας να αποστραγγίζει την Κάρλια, μπορεί να απατηθεί με άλλους τρόπους. Και η ίδια η Ελλάδα δεν χρειάζεται πολυδιαφημισμένους εκτροπές ποταμών για να αναπτυχθεί. Εκείνο που χρειάζεται είναι η εκτροπή της σημερινής (και αντι-οικολογικής!) αναπτυξιακής της πολιτικής. Η εκτροπή ίσως και καναδυό μύθων, που καλλιεργούν σκόπιμα ψευδοεισθήσεις στον λαό μας. Να! Σαν την υπόθεση του ΑΧΕΛΩΟΥ...